

Magyar Nemzeti Múzeum
Hirlaposztálya
III. Múzeum krt. 11/16. Budapest

Magyarországi Hírlap

független keresztény politikai napilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Szent István-tér 18. Telefon 60.
Postatakarékpénztári csekk száma: 34.141.

Felelős szerkesztő:
MIGEND DEZSŐ

Előfizetési árak:
Negyedévre 6 pengő, egy hónapra 2 pengő.
Egyes szám ára 10 fillér.

Magyarok, németek — Szerbiában

Irta: báró **Perényi Zsigmond** v. b. t. t. ny. miniszter, orsz. gyűl. képviselő.

Még mindig vannak magyarok is, németek is Jugoszlávországban, noha embertelenül pusztítják őket az államhatalom. Vannak és lesznek is, hála Istennek!

A szerbeknél van egy törvény, az 1931. évi választási törvény, amely szerint kisebbségek, sem külön, sem együttvéve, politikai pártot nem alkothatnak. Az 1931. évi szeptemberi diktatorikus alkotmánytörvény nem engedi a kisebbségi nyelveknek hivatalokban való használatát. Ugyanezen törvény szerint tilos minden egyesülés vallási, faji vagy regionális alapon.

Az 1921. évi alkotmánytörvény még tartalmazta azt a mondatot: „Mas fajhoz tartozó és más nyelvet beszélő kisebbségek elemi oktatásban anyanyelvükön részesülnek, mégpedig a törvényben előírt kedvezmények szerint.” Ez a mondat az 1931. évi alkotmánytörvényből szándékosan kimaradt. Eltörölték a községi és felekezeti iskolákat és magániskolák felállítását teljesíthetetlen feltételekhez kötötték, úgy, hogy ma már nem is próbálnak magán iskolákat felállítani. Az 1931. évi polgári iskolai törvény kimondja, hogy a polgári iskolákban az oktatás az államnyelven történik. Az összes kisebbségi polgári iskolákat államnyelvékké változtatták át. Az 1929. évi elemi iskolai törvény az állami és államnyelvű iskolákban megengedi ugyan a párhuzamos osztályok felállítását, azok azonban csak névleg léteznek, ahol egyáltalán engedélyezik őket.

Az európai nemzeti kisebbségek kongresszusa jelentésének Jugoszláviára vonatkozó részében azt olvassuk: „... es is von den Deutschen sowohl im Parlament, als auch noch Ende Februar 1930. in der Union der Vöikerbundligen mit aller Entschiedenheit festgestellt worden, dass es nicht eine einzige Schule, ja nicht eine einzige Schulklassa gibt, die man als deutsch ansprechen dürfte.” Nos, ha a némileg enyhébben kezelt nemetség is így áll, mennyivel rosszabb a magyarság helyzete, annál is inkább, mert magyar tanítóképzőintézet mindeközéig nincsen, felállítását az iskolák teljes államosítása folytán az államra hárulna, amely azonban e nélkülözhetetlen kisebbségi kulturális szükséglet teljesítése elől elzárkózik.

A törvénynek 29. szakasza előírja, hogy: „Azok, akik nem beszélnek és nem írják a hivatalos államnyelvet, nem jelölhetők a

községi választások jelölő-listájának hat első helyén.” A törvény 70. szakasza szerint pedig, ezek nem lehetnek az előjáróság tagjai. Minthogy nagyon kevés olyan kisebbségi községi lakos van, akire nem lehetne ráfogni, hogy nem bírja szóban és írásban a szerb nyelvet, e paragrafus alapján minden kisebbségi vezető embert ki lehet zárni a községek előjáróságából.

Az agrárreformot a legkönyörtelenebb nyíltsággal Jugoszláviában hajtották keresztül. Rendelést kimondták, hogy a magyar és német nemzetiségű állampolgárok a földosztással kapcsolatban földet nem is igényelhetnek.

A magyar határ mentén húzódó 50 kilométer széles földcsáv övezetében még vélet útján is csak a hadügyi és belügyi miniszterek engedélyével szerezhetnek a magyarok

földet. Jugoszláviában, az elvett földekért még ma, 14 év elteltével sem kaptak kártérítést, de e földek után az adót ma is a volt tulajdonosok fizetik. A szerbek sem csináltak nagy különbséget kis- és nagybirtokok között, mert például elvették a bezdáni kisgazdától azt a földet, melyet ezek keserves munkával és nagy áldozattal a Dunától hódítottak el.

A szerbek különben horvát testvéreiket is teljesen elnyomták. A magyar uralom alatt a horvátok teljes autonómiát és szabadságot élveztek. A horvát lobogó a magyar parlamenten is ott lengett. Ma iskoláik nincsenek, a horvát nyelvet sem használhatják, zászlóikat ki nem tűzhetik, horvát egyesületeket nem alapíthatnak.

— El, el a szerb ölelő karokból — kiáltott fel Radics a nagy testvériesülés második évében egy horvát parasztpárti gyűlésen — el a jugoszláv felszabadságból, vizsgálja a magyar igába!

Még ma is Budapesten tárgyal a német alkancellár

Papen német alkancellár, aki — mint ismeretes — több nap óta Magyarországon tartózkodik, ma délben részt vesz azon az ebéden, amelyet tiszteletére a budapesti német követ ad, este pedig azon az estebéden, amelyet Ká-

nya külügyminiszter ad tiszteletére. A német alkancellár mai napja egyébként tárgyalásokkal telik el. Csütörtökön a kormányzó fogadja Papent, aki minden valószínűség szerint csütörtökön este, vagy pénteken reggel utazik el.

Hétszázhuszezer mázsa gabonát ajánlottak fel adóhátralékok törlesztésére

Ma járt le az a határidő, amely alatt a gazdáknak be kellett jelenteniük, hogy milyen mennyiségű gabonát ajánlanak fel adóhátralékok törlesztésére. Az első határidőig 500 ezer métermázsas gabo-

nát ajánlottak fel a gazdák, ez a szám már most körülbelül 720 ezer métermázsásra emelkedett. A pontos adatokat csak néhány nap múlva tudják megállapítani.

Magyarország nem áll útjában a normális gazdasági élet helyreállításának

Budapest, szeptember 20. (MTI) Kánya Kálmán külügyminiszter kedden este visszaérkezett a magyar fővárosba. A vonatból kiszálló külügyminisztert elsőnek De Vienne francia követ üdvözölte, akivel néhány percig szívélyesen elbeszélgetett. A külügyminiszter azután a megjelent hírlapírók előtt a következőket mondta: Általánosságban azt mondhatom, hogy ked-

vező benyomásokat szereztem. Magától értetődik, hogy Franciaország, mint a kisantant szövetségese, elsősorban a kisantant érdekeit tartja szem előtt, de azért megértést tanúsít Magyarország álláspontja iránt is. Nagy érdeklődést tanúsít, ahogy ott mondtam sokas, az úgynevezett Dunamedence gazdasági életének reorganizálása iránt. Franciaország szeretné, ha

ezt a kérdést mielőbb rendezni lehetne. En kifejtettem ezzel kapcsolatban a magyar kormány álláspontját s azt hiszem, sikerült bebizonyítanom, hogy Magyarország nem áll útjában a normális gazdasági élet helyreállításának és e kérdés rendezése attól függ, vajjon a kisantant kellő megértést tanúsít-e. A külügyminiszter ezután autójába ült és lakására hajtott.

A Párisból visszaérkezett Kánya külügyminiszter ma megjelent hivatalában és hosszasan tanácskozott Khuen-Héderváry Sándor gróffal, állandó helyettesével, majd fogadta Dezet francia író, aki a közép-európai kérdést tanulmányozza.

A mi leghivebb francia barátunk

Irta: **dr Olay Ferenc** miniszteri osztálytanácsos

Villat Lajos besanconi egyetemi tanár, aki évek sora óta állandóan foglalkozik előadásaiban, beszédeiben és munkáiban Magyarországgal, legutóbb a »Larousse Mensuel« című tekintélyes párisi irodalmi folyóirat f. évi augusztusi 318-ik számában hosszú és bensőséges hangú tanulmányban emlékezik meg, hazánk nagy halottjáról, gróf Apponyi Alberttről.

Megemlékezésében klasszikus rövidségű, de teljes áttekintést ad Apponyi életéről és működéséről, aki megszemélyesítette hazájának minden csalódását és minden reménységét s a nemzetközi politikának egyik legjellegzetesebb és legtiszteltebb alakjává vált, aki iránt meg ellenfelei is elismeréssel adóztak. Magyar író tollából sem várhatunk jellemzőbb és világosabb tájékoztatást külföldiek részére politikai szerepléséről. Belpolitikai évtizedes működését aránylag röviden ismerteti s annál bővebben tér ki a világháború után folytatott tevékenységére, amelylyel hazájának örök háláját érdemelte ki már életében. A legutóbbi másfél évtized volt legnehezebb munkája. Először a béketárgyalások magyar delegációjának elnöki minőségben, majd pedig a Nemzetek Szövetsége tanács- és közgyűlésein, úgyszintén a lefegyverzési konferencia tárgyalásain. De más nemzetközi intézmények és szervezetek ülésein is épp oly lelkesedéssel vett részt a tárgyalásokon. Ez alkalmakkor megnyilvánult nagy tudását, bölcs mérsékletét, méltóságteljes fellépését és hatalmas szónoki tehetségét osztatlanul elismerték mindenütt. Bülow német kancellár azt mondta róla, hogy a legnagyobb szónok, akivel életében találkozott. Felszólalásiban a háborús gondolkozásmód el-

tüntetése mellett az igazi népek szövetsége érdekében foglalt állást, ahol az összes jóindulatú, kötelességtudó, bátor és lelkiismeretes népek és emberek vigyék a vezető szerepet.

Még halála előtt néhány nappal is a Népszövetségi Ligák Nemzetközi Uniójának Osztrák Egyesületében tartott előadást a »Nemzetek Szövetségének válságáról« Bécsben, ahonnan a lefegyverzési konferenciára utazott tovább Genf-be. Itt érte utól a halál, mint a jó katonát, a harc mezején.

Nagy magyar, nagy európai és nagy keresztény volt — írja Villat, aki megőrizte Magyarország számára a hitet régi napjait illetően és ez nemcsak azért volt, mert a bukás óráiban érezte hazája szívének verését, hanem mert megőrizte annak reménységét, aki életében sokat tapasztalt, látva maga körül az egymást követő forradalmakat, a világ térképének változását és a jog háttérbeszorulását. Apponyi szavaival fejezi be Villat professzor értékes tanulmányát: »Nagyon öreg ember vagyok és így sok változást volt módomban átélni. Láttam III. Napoleon császárságának létrejöttét és láttam azt ellúnni. Láttam a német császárság megalapítását és láttam annak összeomlását... Semmi sem örökkévaló itt lent a földön, még az igazságtalanság sem!

Törvény

az építőipar gyakorlásáról

Budapest, szept. 20. Fabinyi Tamás kereskedelemügyi miniszter a napokban küldte szét az építőipari köröknek az építőipar gyakorlásáról szóló törvénytervezetet. Hangsúlyozza, hogy arra törekszik, hogy az építőipar gyakorlása az igazság és méltányosság követelményeinek érvényesítésével nyerjen megváltató szabályozást. A törvénytervezet megbeszélése céljából a kereskedelemügyi minisztérium ez év szeptember 29-én tart értekezletet az érdekeltek bevonásával.

Harc a nemzeti szocialista mozgalom ellen

Bécs, szeptember 20. A nemzeti szocialisták újabb titkos bécsi központjának leleplezéséről az állami rendőrség jelentést adott ki, amelyben közli, hogy az elmúlt éjszaka rajtaütött egy fizikai és vegykísérleti állomás leple alatt működő titkos nemzeti szocialista agitációs központon. A rendőrségnek két láda nemzeti szocialista titkos levelezés került a kezére. Az ezt követő nagyszabású házkutatások során több hasonló szellemű írást foglaltak le. A rendőrség ezután megállapította, hogy az állítólagos tudományos intézet helyiségében gyűlt össze a szövetségi országokból érkező egész posta és innen juttatták tovább Berlinbe és Münchenbe. Eddig öt embert tartóztatnak le.

Időjárás

A békéscsabai meteorológiai megfigyelő állomás jelentése 1933. szeptember 20-án délben:

Hőminimum + 30 C°
Hőmaximum + 18,9 C°
A föld felszínén + 24 C°
Légnyomás 759,6 mm
Csapadék 0,0 mm

Várható időjárás a következő 24 órára: Enyhébb idő, sok helyen esők.

Kínos összekoccanás Benes és Titulescu között a római látogatás ügye miatt

Bukarest, szeptember 20.

Titulescu román külügyminiszter a temesvári pályaudvaron fennhíjázó nyilatkozatot tett, amelyben nagyhangon bejelentette, hogy sem ő, sem Benes nem megy Rómába. Ez Titulescunak úgylátszik magánvéleménye, mert a prágai lapok mai számukban azt írják, hogy Benes a genfi tárgyalásokról Ró-

mába megy, hogy Mussolinivel tanácskozzék. Bukarestben a csehi követség részéről diplomáciai lépés történt, mely felhívja a román külügyminisztérium figyelmét arra, hogy Titulescu nyilatkozata Prágában kínos feltűnést keltett. A külügyminisztériumban kijelentették, hogy a Benesre vonatkozó rész már megcáfolták.

Szeptember 26-án kezd meg tárgyalását a békéscsabai adófelszólamlási bizottság

A gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság értesítette a polgármestert, hogy az adófelszólamlási bizott-

ság a tárgyalásait Békéscsabán szeptember 26-án kezd meg.

A trianoni szerződés nem komoly mű

A Magyar Külügyi Társaság tegnap este a parlament épületében ülést tartott, amelyen Moore ezredes, angol képviselő előadást tartott az angol birodalom külpolitikájáról és a magyar békervezési kilátásokról. Moore ezredes a trianoni békediktátum igazságtalanságairól beszélt:

— A magyar határok megvonása, — mondta — nem komoly államférfiúi mű. Azt a benyomást

kelti, mintha a béketárgyalásokon behívtak volna egy altisztet azzal a megbízással, hogy jelölje meg a magyar határokat úgy, ahogy gondolja, kap érte 1 pengőt. Biztosította a magyar közönséget, hogy Anglia igazságszerető népe ezt a méltánytalanságot soha sem fogja fedezni.

Előadását a közönség lelkesen megéljenezte.

Közel kétmilliárd a deficit Csehszlovákia állami gazdálkodásában

A parlament elé terjesztették az 1932. évről szóló zárszámadást. Ezek szerint az elmúlt évben a csehszlovák állami költségvetésben a deficit a költségvetési előirányzat alapján 943 millió korona volt. Emellett azonban költségvetésen kívüli deficit is jelentkezett, még-

pedig 848 millió korona. Az így előállt deficitet, amely összesen megközelíti a 2 milliárd koronát, megkülönböztetett módon fedezik. Epedig 708 millió koronát belföldi kölcsönből, a többit kincstárjegyek és a legutóbbi francia kölcsön révén.

Ujraéled a gazdatitkári intézmény

A Köztelek jelenti: A földművelésügyi minisztérium — méltányolva a gazdatitkári intézmény jelentőségét — ismét programjába vette felkarolását és legutóbb felszólította a »Falu« Szövetséget részletes munkatervezet elkészítésére. A szövetség gyors és jó munkát végzett és folyó hó 1-én már fel is terjesztette a Tokaji Nagy László

által összeállított programtervezetet. A kormány a mai súlyos állapotok között természetesen nem tud nagyobb áldozatot hozni az intézmény érdekében, de az a csekély erőpótlás, amelyet a kormány gondoskodása első lépésének tekintünk, talán elegendő lesz arra, hogy a nagyjövőjű eszme megmaradjon és a jobb idővel és a gazdatársadalom önérdékű támogatásával nagyra fejlődjön.

NAPI JEGYZETEK

Inségsegély és inségmunka

Az illetékesek az idén már jó előre hangoztatták, hogy mindenki igyekezzék élni minden kis megfogható munkaalkalommal, mert ezen a télen nem lesz inségsegély. Az egész társadalom helyeselte, amikor az illetékesek szájából már a nyár elején hallották ezeket az intelmeket, mert természetesen elsőrendű közérdek, hogy megszűnjék a munkanélküli segélyre való spekuláció. Ugyanígy vagyunk azonban az eddig megismert inségmunka rendszerrel is. Azt is csak névleg lehet jobbnak és egészségesebbnek tartanunk a megszólaltatlanul húzott segélyeknél.

Ami ugyanis eddig itt-ott inségmunka címen folyt, az jobbra súlyos értékű, rendszertelen és gazdaságosnak nem mondható teljesítmény volt s általános az a vélemény, hogy az eddigi módszerek helyett más utakat kell találni az esetleg elháríthatatlannak bizonyuló téli nyomor gyógyítására, levezetésére.

Most arról értesülünk, hogy a városok kongresszusa által rendezett értekezleten bizottságot jelöltek ki, amely egységes inségmunka programot készít a városok számára.

Bizonyos, hogy ha a rossz előjelek ellenére, mégis lesz valamely csekély inségmunka az idén is, sokkal kevesebb lesz, mint a múlt években, merthízen az állam nem ad rá fedezetet.

Azt hisszük éppen ezért, hogy az érdekelt inségek nevében is beszéljünk, amikor kijelentjük, hogy az utjonnan elkészítendő inségmunka programnak olyannak kell lennie, hogy megnyirbált szűk keretei között igazán csak rászoruló, komoly emberek juthassanak foglalkoztatáshoz — és pedig olyan munkateljesítményekkel, amelyek ellenében emelt fővel vehessék át a becsületesen megszolgált bert.

Munkaalkalmakat!

Általában az volna a leghelyesebb, ha nálunk is meg lehetne honosítani valami olyasféle rendszert, amit Roosevelt léptetett életbe Amerikában. Minden inségakciónál és minden inségmunkaprogramnál többet érne, ha a vállalkozó tőke készítené hirtelenében a mostaninál bátrabb és egészségesebb munkaprogramot. Csodálkozva olvassuk, hogy egyik budapesti nagyvállalat egy távoli idegen államban alapít gyárat. Tudunk olyan példát is, hogy vagyonos kereskedő ember külföldön fektette be vagyonát. Ha csak szórványosak is az ilyen esetek, meg kellene akadályozni őket, éppen úgy, mint ahogy végre csakugyan meg kellene szüntetni minden álláshalmozást.

Milyen szép volna, ha nálunk is rendszeresítenének egy jelvényt, amelynek felirata a valóságnak megfelelően hirdethetné, hogy viselője megtette kötelességét a munkanélküliség csökkentése terén. M.

Tanév kezdetén

— No, Feri, milyen ember a tanítótok?
— Ujjé! Nagyon vallásos ember.
— ? ? ?
— Valahányszor felelek, összecsapja a kezét és ezt mondja: Ur-isten! Uristen!

ARI

jó bútort
olcsón,
bizalommal

AKAR

vásárolni,
vegyen:

REISZ BÚTORTELEP-NÉL

BÉKÉSCSABA, ANDRÁSSY-ÚT 43.

Megússzuk a nehéz időket is, de akarni és törekedni kell!

Nem szabad csüggedni, hanem mindig remélni, minden alkalmat megragadni, hogy az életkedvet, önbizalmat, a reményeséget erősítsük! Most ismét itt az alkalom! Október 14-én kezdődik az új osztálysorsjáték. Ezren és ezren lettek gazdagok egy sorsjegy által. Próbálja meg! Közel 8 millió aranypengőt sorsolnak majd ki ebben a sorsjátékban. Nyerni csak annak lehet, kinek sorsjegye van! Rendeléseket pontosan, gondosan és diszkrétan teljesítenek az összes vidéki és budapesti főárusítók.

A sorsjegyek hivatalos ára osztályonként:

Egész pengő	1/2-ed pengő	1/4-ed pengő	1/8-ad pengő
24	12	6	3

Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyeresési esélye!

A szerencse forgandó,
de azt is keresni kell.

Október 7-11 napjaira hívták egybe a XXIV. országos katolikus nagygyűlést

Az Actio Catholica országos elnöksége felhívást bocsátott ki, amelyben közli, hogy az Actio Catholica országos elnöksége 1933. október 7-8-9-10-11 napjaira a XXIV. Országos Katolikus Nagygyűlést Budapestre összehívta. Ez az Országos Katolikus Nagygyűlés lesz az Actio Catholica első nagyszabású megnyilatkozása. Erre meghívják a magyar katolikus társadalom valamennyi tagját. Az Országos Nagygyűlés rendje a következő: Október 7-én, szombaton délután 3 órakor a gyermekek hódolata Krisztus király előtt. Délután 4 órakor leányifjúsági diszgyűlés a Vigadó nagytermében. Délután 5 órakor az egyetemi és főiskolai hallgatók diszgyűlése. Este 7 órakor a Katolikus Népszövetség diszgyűlése a Vigadó nagytermében. Október 8-án, vasárnap reggel fél 9 órakor ünnepi Veni Sancte főpapi szentmise és szentbeszéd a belvárosi főplébánia templomban. Délután fél 11 órakor I. nyilvános megnyitó diszgyűlés a Vigadó termeiben. Délután fél 3 órakor szentséges körmenet a Bazilikától az Országház-térre, ahol a szentbeszéd és rövid könyörgés után a bíboros hercegprímás az Oltárszentséggel áldást oszt. Este 6 órakor a katolikus bányászok gyűlése a Vigadó termeiben. Október 9-én, hétfőn reggel 8 órakor ünnepélyes szentmise az Egyetemi templomban. Délután 9 órakor eukarisztikus gyűlés az Örökimádás templomban. Délután 11 órakor az Actio Catholica szakosztályainak ülése. Délután 4 órakor második nyilvános ülés a Vigadó termeiben. Este 8 órakor dízshangverseny a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Október 10-én, kedden reggel 8 órakor ünnepélyes szentmise a hétszázéves jubileumát ünneplő Szervita-rend templomában. Reggel 9 órakor az Actio Catholica igazgató-tanácsának alakuló ülése. Délután 10 órától egyetemi gyűlések. Délután 4 órakor harmadik nyilvános záró ülés a Vigadó termeiben. Este 6 órakor gyertyás könyörgő körmenet a Vigadó-térről a Szent Gellérthegyi Sziklatemplomhoz. Október 11-én, szerdán reggel 8 órakor Te Deum-os szentmise az Örökimádás templomban. Délután 10 órakor az Actio Catholica Országos-tanácsának alakuló ülése a Középponti Katolikus Körben.

HIREK

Csoda-e,

hogy a Schwartzer-szanatórium Rt. nyereséggel zárta mult évi mérlegét? Akkor, amikor más vállalatok passzívakkal zártak. A bolondokházának jól ment és minden biztonnal még most is jól megy. Ahová a vállalati passzívák torkollanak, ott aktívva lett a mérlegszámla. Csoda? Csoda, hogy annyi bolond ember van, hogy annyi ember megbolondul? A vállalatoknak talán öröm, de a közéletnek, a magyar iparnak és kereskedelemnek s egyben a magyar társadalomnak ószinte gyásza. Az egész válsággal küzdő országnak a sorsa benne van ebben a mérlegben. A gondok, a problémák, a trianoni melegágyban kitermelt gondok és problémák mutatkoznak meg benne, egész se-regestől. Nem kívánalma gazdasági életnek, de azért mégis szívesebben vennénk, ha veszteséggel zárna a Schwartzer Rt. a mult évi számadást. Mindég átkokat dörögünk és gáncoskodunk és most ki-línik, hogy a trianoni béke bá-báinak mégis van érdeme a gazdasági élet bizonyos ágazatának fel-lendítésében. A Schwartzer Rt. igazán hálás lehetne a trianoni Rt.-nek s ha már busás tantiémet nem is ad és adhat, annyit azért megte-hetne, hogy néhány kipárnázott, kényelmes fülkét huzamos üdülés céljaira felajánljon s szívesen lássa falai között az arra érdemesülteket. Hiszen a politika igen nehéz és megpróbáló szakma s egykönnyen előadja magát benne az idegek leromlása. A sanatórium fekvése kies, a kiszolgálás figyelmes, legyen szerencsénk, érdemes ura-ságok, tessék beszélni.

— **A szénárak csökkentése a kereskedelemügyi miniszter előtt** Budapestről jelentik: Fabinyi kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt megjelent hivatalában, ahol Tormay Géza, Foerster Gyula és Thury György államtitkárok tettek jelentést a távolléte alatt történt eseményekről. A miniszter ma délután foglalkozik az árelemző bizottságnak a szénárak csökkenése ügyében benyújtott javaslatával.

— **Könyöradamánygyűjtési engedély.** Az aispán megengedte Juhos Sára munkaképtelen, vagyontalan békéscsabai lakosnak, hogy Békés vármegye területén hatvan napig könyöradamányokat gyűjthessen.

— **Jubilál a nagykorösi gyümölcs piac.** Nagykörösről jelentik: A nagykorösi export piac 80 esztendősen. Az első gyümölcs export szállítmány az akkor nemrégén megnyitott vasuton 1833 szeptemberében hagyta el a nagykorösi piacot és egy vagon alma és szilva volt.

* **Október 14-én kezdődik az új osztálysorsjáték,** óriási összegek nyerhetők ismét és sokan lehetnek váratlanul gazdagok. Nem szabad a reményeséget feladni, mindig törekedni kell az embernek és lehetőséget kell keresni, hogy hát-ha most a szerencsés véletlen sikerül. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyforma a nyeresési esélye. Nyerni azonban csak annak lehet, akinek sorsjegye van! Vegyen, vagy rendeljen tehát sorsjegyet még ma akármelyik főárusítónál. A hivatalos árát 3-6-12-24 pengőt van még idő megfizetni a húzás előtt.

* **Áldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által** rendes gyomor- és bélműködést érnek el.

— **»Takarási bál« a Kisgazdák Székházában.** A Békéscsabai Kisgazda Ifjak szeptember 23-án, szombaton este 8 órai kezdettel a Kisgazdák Székházában takarási bált rendeznek. Belépődíj személyenként 1 pengő, családjegy 3 személyre 2.50 pengő. Elsőrendű zene, kitérő, olcsó ételek és italok. Akik esetleg tévedésből nem kaptak meghívót, azoknak a rendezőség kérésre szívesen küld.

— **Miért süllyedt el a »Magyar« gőzös?** Lisszabonból jelentik: Az elsüllyedt »Magyar« teherhajónak megmentett személyzetét a British Hope angol hajó Leixoesben part-ra tette. A személyzet összesen 29 emberből áll. Közülük 25 magyar, 2 román, 1 portugál és 1 olasz. A megmenekültek kijelentették, hogy nem történt összeütközés, a szerencsétlenséget az okozta, hogy a hajó igen rozoga állapotban volt.

— **Razzia a valutások birodalmában.** Budapestről jelentik: Ma délelőtt a Rombach-utcában és környékén megtartották a szokásos idegenellenőrző razziait, amelybe bekapcsolódtak a valutaügyszéki detektívek is. A razzia eredményeképpen 68 embert tartóztattak le, akik nem tudták magukat megfelelően igazolni. A valutaügyszéki detektívek három férfit állítottak elő, akiknél idegen pénznemeket találtak.

— **Ezen a héten a Lőrinczy éy Abonyi (volt Debreceny) gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot.**

* **Elhújasodásnál, köszvényénél és cukorbetegségénél a természetes »Ferenc József« keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést.** Az anyagcserebántalmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József vizkura nagyon szép eredményre vezet.

— **Varsóból gyalog jött Bihar-nagybajomba egy munkás, aki belgrádi testvérét akarta meglátogatni.** Érdekes felfedezést tettek a minap a tanyai lakosság jelentése alapján a biharnagybajomi községi rendőrök. A jelentés szerint az elmúlt éjszaka az egyik tanyai istállóban meghúzódtott egy titokzatos ismeretlen, aki senkivel sem tudott beszélni s ha kérdeztek volna valami árulkodó hangon, értelmetlenül válaszolt. Eleinte azt gondolták, hogy bolond emberrel van dolguk, később azonban akadt köztük egy hadviselt ember, aki tudott szláv nyelven is beszélni. Ez azután megmondta a megrögtent falubelieknek, hogy a titokzatos férfijó jó szándékkal tartózkodik Bihar-nagybajomban. Bednarszky Witoldnak hívják, húsz éves varsói dohánygyári munkás, aki azonban nem tudott megélni és elhatározta, hogy a Belgrádban egy szintén dohánygyárban szolgáló testvérbátyjához szökik Magyarországon keresztül. — Ugyanezt elmondta másnap a csendőröknek is. Tiltott határállás miatt indult meg el-le az eljárás és a hatóság az eljárás lebonyolítása után át fogja őt tenni tolongó úton a magyar határon Lengyelországba. Érdekes különben, hogy Bednarszky Witold gyalog jött Bihar-nagybajomba Varsóból, mert vasuti költségre nem volt pénze. Most legalább ingyen és vasuton fog visszatáznai.

— **Zsebvágás a hetipiacon.** Faragó Jánosné békéscsabai lakos feljelentést tett a rendőrség-n ismeretlen tettes ellen, aki a szer-dai hetipiacon egy őrizetlen pillan-ban kiemelte köténye zsebében lévő zsebkendőt és elmenekült. A zsebkendőben hat pengő volt belekötve. A zsebvágó kézrekerítése végett a rendőrség a nyomozást megindította.

* **Idegess embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes »Ferenc József« keserűvíz rendes bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.**

— **Halálos szerencsétlenség eszé-lés közben.** Szombathelyről jelentik: Szabados István jákfai gazda-legény cséplés alatt a búzasztag tetejéről észrevette, hogy a szomszéd iskola kigyulladt. Izgalmában leugrott a búzasztag tetejéről, de olyan szerencsétlenül, hogy a cséplő-gép dobjára esett, mely egyik lábát levágta és egész testét borzalmasan összeroncsolta. Elettbenmaradásához alig van remény.

— **A magyar állatkivitel állása.** Budapestről jelentik: Szeptember 9 és 16 között a következő állat-szállítmányok mentek el Sopronon keresztül: Németországba 10 drb. ló, Ausztriába 160 drb. sertés, 39 drb. marha, 13 drb. ló; Murakereszturon keresztül, Olaszországba 24 vagon 264 drb. hizott ökör, 16 vagon 208 drb. tehén és 38 vagon 557 drb. növendék marha. Szeptember 11-től 17-ig Ausztriába 39 drb. használati, 115 drb. vágó, Németországba 162 drb. használati, Olaszországba 10 drb. használati ló, összesen 211 drb. használati és 115 drb. vágó ló, együttesen 326 drb. ló ment ki.

CSABA MOZGÓ

Szeptember 21-22-én
csütörtök fél 7 órakor óna: 20-70 fillér, fél 9 órakor rendes helyár: 30-100 fillér.
péntek fél 7 és fél 9 órakor rendes helyár: 30-100 fillér.

EDUARD KNOBLOCH

világhíru színműve:

FIACSKAM

Levis Stone Helen Hayes

Amerika legelegánsabb férfia,

Amerika legnagyobb tragikája

STAN és PAN

legújabb vigjátéka:
CSAK NŐVEL NE!

Szeptember 21-22-én

16 éven feletieknek!

legújabb vigjátéka:

— **Ítélet.** Gyuláról jelentik: A gyulai m. kir. törvényszék Ungváry tanácsa Zvaratkó Pál dr-t, a békéscsabai városi árvaszék volt helyettes elnökét közokirathamisítás büntetésében mondta ki bűnösnek s ezért 6 hónapi és 15 napi szabadságvesztésre ítélte, büntetését azonban a gyulai ügyészség fogházában eltöltött előzetes letartóztatás idejével kitöltöttnek tekintette s elrendelte szabadon bocsátását.

— **Felgyújtotta a házat, hogy megkapja a biztosítási összeget.** Szegedről jelentik: Savanya István átokházi gazdálkodónak körülörlébe két száz pengős sürgős adóssága volt, részben földhaszonbér, részben pedig egyéb tartozások. Az adósságok fizetésére már nem kapott további halasztást s ekkor elhatározta, hogy a biztosítási összegért felgyújtja a házat. Nédfeleles háza ugyanis ezer pengőre volt biztosítva tűzvesz esetére. Augusztus 4-én, amikor felesége nem tartózkodott otthon, csak három- és öt éves gyermekei, éjjel két óra tájban gyufával meggyújtotta a nádfedelet, amely le is égett. Gyermekeit természetesen még idejében kimentette az égő házból. A hatóságok előtt a következő napon úgy állította be az esetet, mintha valamelyik haragosa bosszúból gyújtotta volna fel a házat. A rendőrség azonban nyomozást indított és kiderítette a valóságot. Kedden délelőtt került Savanya István gyújtogatási és biztosítási csalás büntetésével vádolva a szegedi törvényszék Gömör tanácsa elé. Miután tettét beismerte, a törvényszék másfél évi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Erősen visszaesett Románia állatkivitele

Bukarest, szeptember 19. A statisztikai adatok szerint Románia állat- és húskivitele az év első hét hónapjában erősen visszaesett. Ebben az időben összesen 5.931 drb. szarvasmarhát, 69.075 drb. sertést, 50 drb. lovat és 1.349.026 kg. friss húst exportáltak Romániából. A múlt év hasonló időszakában az állat és húskivitel a következő volt: 15.634 drb. szarvasmarha, 106.342 drb. sertés, 13.260 juh és 1.130.325 kg. húst. Ezt a nagy visszaesést egyrészt az importáló államok kontingensrendszerével, másrészt a jugoszláv tranzitó és a csehszlovák bevétel megszűnésével magyarázzák.

Közgazdaság

A kamathozjárulás és a gazdák

A kormány — mint ismeretes — rendeletet adott ki, amelyben magára vállalta az ingatlan kataszteri tisztajövedelmének 15-szörösén túl eladósodott gazdák rövidlejáratú banktartozásainak kamatából az 5 %-on felüli kamatösszegekből maximum 2,5 %-ot, feltéve, hogy a gazdák esedékes kamataikat folyó évi október 31-ig megfizetik. A lebonyolítással a Pénzügyi Központot és az Országos Központi Hitelszövetkezetet bízták meg, a kamatdifferencia biztosítására pedig a felemelt kamatilletékből alapot létesített. Amint most értesülünk, ezt a kedvezményt eddig igen kevesen vették igénybe, jelölve annak, hogy a gazdák helyzete az elmúlt hónapok alatt semmivel sem javult és a jó termés értékesítésére sincs mód, a lehetetlenül alacsony árak mellett. Előzetes szá-

A kiadásért felelős Uhrin János.

mítások szerint mintegy 700 millió pengő adósság után vállalta volna magára az állam a kamatsegélyt, amelynek félévi összegét 7 millió pengőben irányozták elő. Ebből az összegből azonban mostanáig mindössze 380.000 pengőt utalt ki a P. K. és az OKH a különféle pénzügyi intézeteknek és hitelszövetkezeteknek. Eszerint mindössze 30—35 millió pengő tőketartozás után vették igénybe a gazdák a kamathozjárulást. (K)

Herceg Ferenc

emlékezései:

A VÁRHEGY

Fűzve 5 P

Kövte 8 P

Kapható a

„KÖRÖSVIDEK”
könyvkereskedésében.

SZÍNHÁZ

Javában folyik a színházi bérletek gyűjtése

Amint már közöltük, Miklósv Klári az új színház titkára néhány napja megkezdte a bérletek előjegyzését.

Bérletek jegyezhetőek szept. 18-tól mindennap délután 2-3 óráig a színházi irodában, hol minden irányú felvilágosítást készséggel nyújt a színházi titkár. A bérletárak a napi árnál lényegesen olcsóbbak. Bérletárak: I. r. páholy 30 előadásra 210 P, II. r. páholy 30 előadásra 150 P, III. r. páholy 30 előadásra 120 P, zsöllye 30 előadásra 36 P, támlásszék 30 előadásra 30 P, kórszék 30 előadásra 24 P, páholyülés 30 előadásra 30 P.

A megnyitó díszelőadás 1933. szeptember 30-án, szombaton este 8 órakor lesz. Budapesttel egyidőben színe kerül: »Fehérvári huszárok«. Nagy táncos operett premier.

SPORT

A futballmérkőzésekre járó közönség figyelmébe

A DLASz legutóbbi »Hivatalos Közlöny«-ében figyelmeztetés jelent meg, amely a mérkőzések zavartalan lebonyolítása érdekében jelent meg. Kiragadjuk a rendelkezésekből azokat a részeket, amelyek a közönséget érdeklik.

3. A mérkőzések megkezdése előtt a rendező egyesület, illetve a pályatulajdonos köteles szócsövel a közönséget a rend megtartására felhívni és a rendezés, botrányokozás következményeire figyelmeztetni.

6. A mérkőzés vezető bírója tömeges sértegetés esetében a játékot öt percre szakítsa meg és ez alatt az idő alatt a rendező egyesület vagy a pályatulajdonos által a közönséget a 3. pontban foglaltak szerint figyelmeztesse, ha ezután a tömeges sértegetés megismétlődik, a mérkőzést szüntesse be.

Ime, ezek azok a részek, amelyet a közönség figyelmébe ajánlunk.

De egyébként is táblát köteles a rendező egyesület feltűnő helyen elhelyezni, amely a következő szöveget tartalmazza: »A közönség rendezésére és botrány esetén a pályán a mérkőzések játszását betiltjuk. MLSz.«

Bizonyára nagy örömet vált ki a csabai egyesületek körében ez a legújabb rendelkezés, mert bizony a vidéki egyesületek otthonában már nagyon fenyegetővé vált a helyzet, amit bizonyít a CsAK vasárnapi sarkadi kirándulása is.

RÁDIO

A rádió csütörtöki műsora:

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 10.00: 1. Magyar tájak: Visegrád. 2. Zenei kalauz. Közben: Gramofonlemez. 12.05: Kelemen Klára zongorázik, Szász Edit énekel. 1.30: A Mária Terézia 1. honvédegyalogezred zenekarának hangversenye. 4.00: Halácsy Endre ifjúsági előadása. 5.00: Pálincás Gyula kísérletügyi adjunktus: »A must különböző irányú feldolgozása és értékesítése«. 5.30: Veres Lajos és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: »Az istenítéletek«. Irta Zsoldos Benő. 7.00: Barabás Lidia hegedül. 7.30: Angol nyelvoktatás. 8.00: Zenésjáték közvetítés a Studióból. »Mézeskalács«. 10.30: Hírek. Utána: Gramofonlemez.

A KÖRÖSVIDEK

KÖNYVUJDONSÁGAI:

- Bromfield: Huszonnegy 2.—
Groschmid L.: Másodfokú alakok algebraja 30.—
Nádas Sándor: A ladikos és a barátja 2.40
Nagy Endre: Öregek kalauza 1.80
Juhász Vilmos: Amerikai Egyesült Államok (Föld-, nép kultúra 7—8. sz.) 1.80
Drozd Gyula: Helyesírás és nyelvi magyarázatok a II. osztályban. 3.20
Dr. Angyán János—D.-né Mittag Margit dr.: A diétás konyha I—IV. kötet egybe-kövte 12.—
Jo Van Ammers—Küller: Tantalus 2.—
Az otthon és gazdasága (Gyakorlati tanácsadó) 14.—
Budapest régiségei (Régészeti és történelmi évkönyv) 18.—
Hekler: Az újkor művészete 10.—
Tanulmányok Budapest múltjából I. 8.—
Rudolph Stratz: Sztambul titkai 2.—
- Rózsaszín regények
Courths Mahler: A megváltó szeretet (52. sz.) 1.—
A. M. Williamson: A pénz (53. szám) 1.—
- Magyar regények
Zsigray Julianna: Férficél (fűzve 2.—) kövte 3.—
Dénes Gizella: Tavasz buza- vetés (fűzve 2.—) kövte 3.—
Surányi Miklós: Dávid és Góliát (fűzve 2.—) kövte 3.—

Tőzsde

VALUTÁK:

Angol font	18 00—18 40
100 Francia frank	22 30—22 50
100 Cseh korona	16 95—17 07
100 Dinár	7 80—8 30
100 Dollár	364 00—374 00
100 Leu	3 40—3 44
100 Lira	29 90—30 20
100 Német márka	135 70—136 60
100 Svájci frank	110 70—111 40

Határidős piac:

Irányzat: Barátságos, forgalom közepes.

GABONÁRAK:

77 kg. tv. buza	7 95—8 20
78 kg. tv.	8 05—8 30
79 kg. tv.	8 15—8 30
80 kg. tv.	8 25—8 50
Rozs	4 00—5 00
Takarmányárpa	6 30—6 40
Tengeri	7 30—7 40
Zab	7 20—7 30
Korpa	4 85—4 95
Sörárpa	10 50—11 50

Készárú piac:

Irányzat: Barátságos, forgalom élénk. Az előző napi árakhoz viszonyítva a buza 10, rozs 20, zab 20, tengeri 15, korpa 15 fillérrel jobb mázánkint. A többi cikkek árai változatlanok.

FERENCVÁROSI SERTÉSVÁSÁR:

Árak: Fialat könnyű 70—74, nehéz 74—76.

BÉKÉSCSABAI TERMÉNYÁRAK:

szeptember 20

Piros 80 kg-os buza	6 80—7 60
Rozs	3 00—3 50
Takarmányárpa	4 40—4 70
Szemestengeri	5 00—5 15
Csővestengeri	2 30—2 50
Zab	4 50—4 70
Korpa	4 00—4 20
Fehérbab	8 50—9 00
Köles	4 00—4 50
Tökmag	15 00—15 50
Repce	21 10—22 00
Lucernamag	100—110

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések ára tíz szög hétköznap 40 fillér, vásár- és ünnepnap 60 fillér. Vas- tag hetével szedett szó duplán számít. Kérjük vidéki hirdetőinket, hogy a hirdetés árát a szöveg beküldésével egyidejűleg be- küldeni szíveskedjenek. A hirdetések ára postabélyegben is beküldhető.

Gyümölcsösnek, villának kitűnően alkalmas 5 okta szántó a Nagyréten (Kovan dűlő) eladó. Érdeklődni gróf Tisza István-ut 13. 5541

Pékség felszereléssel olcsón kiadó. Bö- vebbett Kósa Pál pék, Mezőberény.

Vendéglőm és kávéházam vezetésére feltét- lenül megbízható, óvadékos **fiatal pi- cért** keresek azonnalra. Cim a kiadóban. 4734

Bejárónó felvételt fél napra. Je- lentkezés délután 5—6 óra között. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Félbarna kenyér 18 fillér **Uhrin** sütődé- jében. I. Egressy-ut 22. Rendelésre házhoz szállítom.

Óvadékkal, kereskedelmiben érettsé- gizedt bármely állást vállal. Cim a kiadóban. 5523

Kiadja és nyomtatja a Körösvidék rt.